

Bilag 2

Udvalgets spørgsmål og økonomiministerens svar herpå

Udvalgets spørgsmål og økonomiministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V, KF, DF og EL.

Spørgsmål nr. 1

Den foreslåede udvidelse af sikkerhedsretten medfører en fortrinsstilling for visse kreditorer på andre kreditorers bekostning. Ministeren bedes redegøre for, hvem den foreslåede udvidelse rammer.

Svar

Lad mig indledningsvis slå fast, at der ikke er tale om en fortrinsstilling eller særlige privilegier for visse kreditorer. Udvidelsen af § 55 vil hverken give betalingssystemer og deltagerne i disse automatisk pant eller pant i andre situationer, end de har mulighed for ved anvendelse af traditionel pantsætning.

Deltagerne i betalingssystemer er typisk pengeinstitutter og eventuelt andre, der har væsentlig betydning for betalingsformidlingen.

I betalingssystemerne effektueres de betalinger, som bankerne foretager til og fra hinanden. Disse betalinger vedrører dels bankernes egne mellemværender dels betalinger til og fra bankernes kunder. Betalingerne er således mange, og det drejer sig sammenlagt om store beløb.

Der stilles større og større krav til betalingssystemerne om, at sådanne betalinger gennemføres så hurtigt, effektivt og sikkert som muligt. I nogle systemer sker gennemførelsen af betalingerne enkeltvis - i andre systemer samles mange betalinger sammen og gennemføres ved, at den enkelte deltager betaler eller modtager ét beløb, der udgør summen af alle de beløb, den pågældende deltager skal betale og modtage. Ofte sker afviklingen i systemerne flere gange i døgnet og nogle gange om natten.

Det er vigtigt både for deltagerne og for disses kunder, at betalingerne er fremme hos modtageren til tiden. Den enkelte deltager i et betalingssystem skal have en konto, hvorfra systemet kan trække penge til dækning af det eller de beløb, deltageren skal betale, eller indsætte det beløb, som en deltager skal modtage. Hvis der ikke er

penge på kontoen, når en deltager skal betale, kan systemet eller dettes afviklingsbank - og det vil i de eksisterende danske systemer være Nationalbanken - give deltageren en kredit og lægge pengene ud, så afviklingen kan gennemføres.

Kreditte bliver normalt dækket ind enten ved dagens slutning eller ved næste dags begyndelse, hvis kreditten er ydet i forbindelse med afvikling om natten. Dette sidste er for eksempel tilfældet i den danske Sumclearing, hvor pengeinstitutternes betalinger af eksempelvis husleje, bølignlån m.v. og alle dankorttransaktioner gennemføres.

Der er således tale om kreditter af varierende størrelse og af meget kort varighed.

Sådanne kreditter bliver imidlertid kun ydet, hvis systemet - i praksis Nationalbanken - har sikkerhed for kreditten, normalt i form af pant i letomsættelige værdipapirer. Denne type værdipapirer indgår også i beregningen af pengeinstitutternes likviditet og er også den type papirer, der anvendes til køb og salg i forbindelse med pengeinstitutternes fremskaffelse af likviditet til den daglige drift.

Da de beløb, der skal stilles sikkerhed for, som sagt kan være af meget varierende størrelse, og kreditbehovet som regel kun består i meget korte perioder - og nogle dage slet ikke - vil en deltager i systemet ved anvendelse af traditionel pantsætning blive tvunget til at binde aktiver - og aktiver som det er vigtigt for deltageren at have rådighed over i forbindelse med den daglige drift - for uforholdsmæssigt store beløb. Man kan sige, at den traditionelle form for etablering af pant ikke tager højde for den udvikling, der har været i gennemførelsen af betalinger i betalingssystemerne. Systemerne skal leve op til omverdenens krav om hurtighed, sikkerhed og effektivitet i betalingsformidlingen, men har ikke indtil nu haft et smidigt instrument til rådighed for gennemførelsen af den sikkerhedsstilling, der kræves for, at kredit kan ydes i forbindelse med betalingsafviklingen.

At sikkerhedsretten ikke kan anvendes i dag betyder, at hvis en deltager i for eksempel Sumclearing ikke har et tilstrækkeligt beløb til rå-